

ראש השנה הוא חל אסאלות רלבו חל סבו נייחל ובו נקס:
 שתחל שנה וברכותיה
 שתריה השנה הבאה אלינו לטובה מתוקה כצבס
 שתבוא שנתנו שלום וימינו חייסו
 שיסאו עצינו פרייס וסדותינו יפוו מיס.
 שיהמה ביינו אצס, ויהא צענו איתן.

יש חליס לצחוק, ויש חליס ללבונה
 יש חליס לחרות ויש חליס לתורה
 ראש השנה הוא חל התקווה חל התקווה הנצחית.

נוסיל ונייחל כי: תכלה שנה וקאללותיה
 תחל שנה וברכותיה

דווח ישיבת המזכירות מה- 4/9/14.

להלן הנושאים שנדונו בישיבתנו .

1. קליטה לחברות של קבוצת ה- 13 :

התקיים דיון במגמה לקדם את תהליך הקבלה לחברות, ותחילת שיפוץ הבתים, סוכם :
א. המשך תהליך הקליטה והשיפוץ, ייעשה על בסיס אישי, כלומר, משפחה שסיימה את הנדרש [חתימה על ההסכמים, תשלומים, וכו'] תועלה להצבעה בקלפי, ולאחר האישור תוכל לצאת לדרך.

ב. האירוע לקבלת כל הקבוצה לחברות בקיבוץ, יתקיים בדצמבר. 2014.

ג. ממשיכים לחפש פתרון דיור מתאים לשתי משפחות מקבוצת ה- 13.

2. הבטחת סיעוד וזקנה מכובדת לוותיקי הקיבוץ [בהשתת. נירה שויאר]

הבית הסיעודי השני, נסגר, מחוסר משתכנים, ולאור תחזית האשפוז לשנים הקרובות, המצביעה על כך, שלא יהיה בו צורך. נירה ביקשה, כי יובטח לכל מאושפז, חבר קיבוץ, חדר אשפוז אישי. המזכירות מכירה בזכות זו, ובהסתמך על התחזית הדמוגרפית, שהוצגה בפניה, יש סבירות גבוהה ליישום בקשה זו.

3. ייעוד בית-הלבוש – לבית מוסדות [כולל הנה"ח]

הנושא ידון ויסוכם לקראת תקציב ההשקעות ל-2015, והגשת הערכות תקציב לכל הנושאים העומדים על הפרק [בית מוסדות, מטבח, בינוי, תשתיות].

4. צוות היזברות משותף [קיבוץ-הרחבה] – להחזר הלוואת החינוך

הצוות הגיע להסכמה, שההחזר הכספי לקיבוץ יהיה 50% מגובה ההלוואה. הכסף יועבר מתקציב הפיתוח המוניציפאלי, העומד לזכותנו במוא"ז יואב ויושקע בקידום התשתיות הציבוריות בקיבוץ, המשרתות את כל תושבי היישוב.

5. גינון בית הקברות

יהושע פיצ'ון מסיים את עבודתו הברוכה וארוכת השנים בתחזוקת הגינון בבית הקברות, האחריות עוברת לגנן הישוב. ניהול הליכי הקבורה נשארים באחריותו של יוסי שרון.

6. פינות מחזור – לגזם ואשפה.

נמסר על ההערכות המחודשת בריכוז ואיסוף הגזם והגרוטאות, שייאספו פעם בשבוע ביום א', רק מהמקומות שסומנו לכך, ע"י רכב מיוחד של מוא"ז יואב. לא יהיה איסוף נוסף ליד בתי החברים, אשר נדרשים לפנות את הגזם והגרוטאות רק למקומות המיועדים לכך. שאר הפריטים [עיתונים, קרטונים, בקבוקים, וכו'], ירוכזו וייאספו רק מפינות המחזור.
אנו מצפים מכל התושבים לנהוג בהתאם להנחיות אלה ובכך נשפר את הניקיון ואיכות חיינו.

7. תפעול בית הבנים

נמסר על המהלכים הנעשים להמשך תפעולו של בית הבנים בשיתוף מוא"ז יואב.

8. תרומת המשחטה – לחיילי צה"ל

המזכירות מודה להנהלת המשחטה על תרומתה הנדיבה לחיילי צה"ל במבצע "צוק איתן".

רשם : שלומי שקד.

17/9/2014

סיכום חצי שנתי של עסקי כפר מנחם

חציון ראשון 2014 נגמר בכ-100 אש"ח פחות מהתוכנית, אבל כ-900 אש"ח יותר משנה שעברה.

הרפת עברה גם את התוכנית וגם את הביצוע בשנה שעברה. בלול הרבייה הביצועים המקצועיים טובים למעט תופעה זמנית של ביצים מלוכלכות שטופלה.

השכרות העוברות ממפעל המתכת, שטחי תעשייה ו"צבר קמה" בהתאם לתוכנית וגם יותר.

במאגר ברקאי עדיין לא באה לידי ביטוי מכירת המים המסיבית של יולי, אוגוסט, ספטמבר ולכן היתה מתחת לתוכנית.

דיווחים עסקיים נוספים :

1) מערכת מונה נטו (חשמל לצריכה עצמית) מוקמת בימים אלו על הגגות של מפעל xpc. המיזם הוא שותפות של אחזקות כפר מנחם עם גורם חיצוני חצי חצי.

2) בדיקת מוצר תעשייתי בשלב ראשוני- צוות של הקיבוץ בודק כבר מזה כ-7 חודשים מוצר תעשייתי בעל פוטנציאל כלכלי (לפי דעתנו). לאחרונה, החליטה ההנהלה הכלכלית, להתקדם שלב נוסף בבדיקה.

הובא לתשומת ליבי, שהחלטה על הקמת סככה חדשה של הרפת לא פורסמה כיאור ולא דובר עם החברים שמתגוררים בקרבת מקום.

אני מודה שלא נתתי תשומת לב למימד הציבורי, בעיקר בשל העובדה שלא מדובר על איזשהו מיזם חדש, או לחילופין שותפות עם גורם חוץ, או כל משהו מסוג זה. מדובר על אחד הענפים הכי מרכזיים ב"תיק העסקים" של כפר מנחם, כך שמבחינתי לא הייתה שאלה.

אני מצר על כך ולוקח את הנושא לתשומת ליבי, לגבי הפרויקט הבא ויחד עם זאת תתלה על לוח המודעות של הקיבוץ התוכנית של הסככה, על מנת שכל אחד יוכל לראות. חשוב לי גם להדגיש שחלק מהתוכנית, שאיננו מופיע ב"גרמושקה", היא לבצע גינון מסודר בחזית של הסככה החדשה, שפונה לכביש הכיכר דרומה.

גילעד

תשע"ד השנה שהייתה

שנת תשע"ד הייתה שנה נוספת בתפר שבין הקבוץ הישן למתחדש, כשהבדלים הולכים ומתבררים ואין אפשרות להתעלם מהשתמעויות השינוי. בהקשר זה עסקנו בתשע"ד בשני נושאים עיקריים – צמיחה דמוגרפית ודרכי שיוך הדירות. הצמיחה הדמוגרפית העסיקה את הקבוץ, החברים ומוסדות הקבוץ מתחילת השנה ולאורך כל אורכה.

החלטת המנהל לעצור את הבניה בקיבוצים השאירה את קבוצת הבנים, שכבר הגרילו מגרשים ללא פתרון. לאורך כל השנה התקיימו מגעים עם משפחות הבנים המעוניינים בקליטה. המזכירות וצוות צמ"ד חיפשו פתרונות חלופיים לדירות עבור הבנים והיו מחלוקות לגבי השאלה מי ייהנה מפתרונות הדיור המוגבלים במספרם. במהלך השנה סיים צוות צמ"ד הוותיק את עבודתו והמזכירות עסקה לאורך כל השנה במציאת הסדרים, שיענו על צרכי הבנים (שמשפחותיהם גדלו) ועל דרישות תקנון הקבוץ המתחדש (המתנה קבלה לחברות ברכישת דירה)).

במהלך השנה נבדק והוקפא המהלך של פדיון דירות היורשים. עיקר המאמץ הושקע באיתור ופינוי 13 מגרשים מבוני לקבוצת הבנים. (התהליך היה מורכב ודרש תיאומים רבים והחזרת בנינים מהחינוך היישובי לקבוץ) במקביל השלימו משפחות הבנים את ההסדרים הדרושים לקליטה בקבוץ המתחדש. ב- 7.9.2014 נתבשרנו בשיחת קבוץ כי תהליכי הקליטה של 13 המשפחות הראשונות עומדים על סף סיום וקבלתם לחברות תגיע להצבעה בקלפי. במקביל, פנו עוד 15 משפחות בנים ויחידים להתקבל לחברות ו-9 מהם סיימו את תהליכי הקליטה הפורמאליים. דונוה ההחלטה לפיתוח תשתיות ל- 24 מגרשים, שיעמדו לרשות הנקלטים, כשיתאפשר לבנות.

נושא נוסף, שליווה אותנו לאורך השנה, קשור לנתיב של שיוך הדירות, כשמגעי "התנועה" עם המינהל נמשכים ותמונת ההסדרים האפשריים לא לחלוטין ברורה. על הפרק עומדת קבלת החלטה על מעבר מהחלטה 751 להחלטה 1155, כמתווה לשיוך דירות. צוות (שחברים בו גלעד, יעד שולה, שלומי ש. ותמיר) שוקד על השתמעויות המעבר מהחלטה 751 להחלטה 1155 של מנהל מקרקעי ישראל והוא יביא את המלצותיו לקבוץ.

נוסף לשני נושאים מרכזיים אלו, הוחלטו בדיוני התקציב של 2014 לצמצם את מס האיזון והוקמה ועדה לטיפול בעזרה הדדית, הוכן מתווה לביטוח סעודי, שכולל ביטוח בחברת ביטוח לצעירים יחסית ומסלול משלים למסלול בחברת הביטוח, לקבוצת הגיל שלא תבוטח בחברת הביטוח, באמצעות קרן מילואים, שתהיה בה צבירה להבטחת הסיעוד. אבי בן צבי בעזרת עורכי הדין של הקיבוץ שוקדים על הכנת תקנון הביטוח הסעודי, שיהיה דומה להסכם עם חברת הביטוח. נעשו שינויים באסטרטגיה הפיננסית להבטחת משאבים לסיעוד עתידי. במקביל, נסגר אחד הבתים הסעודיים ונשאר רק בית סעודי אחד.

מועצת יואב הפסיקה את תמיכתה בעמותת בית הבנים וצוות בו חברים אמנון ז., אסא, יגאל ב., יחיעם ושלומי ש. שוקד על מציאת דרכים להפעלת הבית.

שופר הכביש בין כתת אלומה לספריה והבלגן התחבורתי ממשיך לחגוג, על השתמעויות לשחיקה במצבם של השטחים הציבוריים. שטח המחנה יותר מוזנח ויותר מלוכלך. הוקמו 6 מרכזי מחזור ברחבי הקבוץ.

הוקם והחל לפעול צוות תב"ע, המטפל בהכנת התב"ע של הקבוץ.

הוסדרו היחסים קהילה עסקים וחלוקת הרווחים לחברי עתיד כפר מנחם הייתה לעובדה.

לא התחלנו לבצע את תוכנית חידוש התשתיות.

מרבית הטיפול בעניינים המוניציפאליים הועבר לאגודה. חילוקי הדעות עם תושבי הרחבה מותנו. הוקם צוות אד הוק להבהרת סוגית החזר הלוואות החינוך שהקבוץ העניק לאגודה (מטעם הקבוץ חברים בצוות יחיעם וחלי). לפני הקיץ מוסדו פגישות עבודה בין מזכיר האגודה (זאב) ומנהלת הקהילה (שולה) וכן פגישות של ההנהלות עם מזכיר האגודה ויו"ר האגודה. יש ניסיון לעבוד בשיתוף פעולה אגודה- קבוץ ולמנוע פיצוצים, נקווה ששיתוף הפעולה יתחדש אחרי שנפסק בימי "צוק איתן".

הטרוגניות האוכלוסייה בשטח המחנה גדלה מה שחזק את המגמה של צמצום משקלה של הקהילה ועלית משקלם של הפרט והמשפחה. שיחות הקבוץ הצטמצמו, הן במספרן והן בהרכבן. השיח בקבוץ כמעט גווע. ההתמודדות עם סוגיות הקבוץ הועברה לצוותים ולהנהלות, שמדווחים במשורה לקבוץ. אני מקווה, שכאשר נגיע להחלטות על שיוך דירות, יתקיים על כך דיון ציבורי נרחב. חיי היום יום שלנו המשיכו להיות מנוהלים ע"י בעלי תפקידים שאינם חברי קבוץ ונקווה, כי חברי קבוץ ימשיכו לכהן לפחות בתפקידים האסטרטגיים (המאוישים ע"י שלומי שקד ותמיר סלע). יחד עם זה, מוסדות הקבוץ וועדותיו ממשיכים לתפקד בניהול חברים.

ב- 26.7 בערב נגרר צה"ל למבצע צבאי נרחב ברצועת עזה (יש אומרים מלחמה), שנמשך עד הפסקת האש ב- 26.8. הייתה זו מלחמה איומה, שלא קידמה במאום את גורלנו בארץ ולא שברה את מעגלי שפיכות הדמים באזור. באופן פרדוקסאלי איחדה המלחמה את העם המפולג והמסוכסך ומצד שני הבעירה את אש הגזענות ושנאת הערבים ונפגע מרקם היחסים יהודים – ערבים, כשערביי ישראל נמצאים במציאות בלתי אפשרית, בעזה מתרחשת קטסטרופה הומניטארית ועולות חרדות קולקטיביות ועמדות קיצוניות ורצחניות בשני העמים. אף אחד לא יודע אם המלחמה נסתיימה באמת והאם התוצאות יביאו למשא ומתן ולשקט לזמן ארוך, לו אנו כל כך מייחלים. בימי "צוק איתן" נוהל הישוב ע"י צוות החרום היישובי וחברי הקבוץ שיתפו פעולה עם תושבי ההרחבה במתן תשובות לצרכים שעלו. בקבוץ הייתה שגרת חרום שקטה ומתוחה ולא נגרמו נזקים.

לקראת סופה של השנה התחזקה ודאות קיומם של ארגונים אסלאמיים קיצוניים ומיליטאנטיים.

ונמשכים תהליכי השינוי המתרחשים מזה מספר שנים, במזרח התיכון. – הקבוע הוא המשתנה, הצפוי הוא הבלתי צפוי, ההגיוני הוא הלא הגיוני והלא הגיוני הוא ההגיוני. החוקי הוא הבלתי חוקי, הבלתי חוקי הוא החוקי, המוסרי הוא הבלתי מוסרי והבלתי מוסרי הוא המוסרי – אלה כללי ההתנהגות החדשים של המזרח התיכון, מה שמעיב על התקווה שנזכה לראות אור בקצה המנהרה.

התחזש שנת התשע"ה נאחל אט השנה שיהיה טוב לחברים החיים שה
נקווה שנסזיר את יחסינו אט המנהל ונמצא צרף מתאימה לשיוך צירות בלי
שיועברו היחסים בקהילה ונמצא לצרף המלך של צמיחה צמולופית
שתהיה שנה של ששוע. בריאות והתפתחות לחברים ולקהילה ושיתפתחו שיתופי
הפעולה אט תושבי ההרחבה
והעיקר נוסיל וניחל. שתהיה שנה שקטה וללווה שיקטן טובה להבות השנאה
והתחזש התקווה לימים טובים יותר.
אסיים בהכרה המסורתית והאקטואלית – תכלה שנה וקאלותיה תחל שנה
וברכותיה. שיהיה אך טוב!

יהודית אפרתי

"חלופת האגודה" – מסלול שיוך ובניה חדש לקבוצים

מועצת קרקעי ישראל, שהתכנסה ב-31.8 אישרה פה אחד את "חלופת האגודה", שהינה הצעה נוספת להחלטות 751 ו-1155.

חלופה שהיא פרי יוזמה משותפת של התנועה הקיבוצית, משרד השיכון ורשות מקרקעי ישראל.

לדברי איתן ברושי (מזכ"ל התנועה הקיבוצית), החלופה תאפשר את זירוז הבניה, הצמיחה והקליטה בקבוצים, תוך הוצאת רשות מקרקעי ישראל מאזור המגורים בשטח המחנה. חלופה זו תאפשר שמירה על אופים של הקבוצים, תבטיח את זכויות החברים ותשמור על מעמדה של האגודה בקרקע.

איתן ברושי מדווח, כיח התנועה הקיבוצית ממשיכה לטפל גם בסוגית השימושים הלא חקלאיים.

עקב מבצע "צוק איתן" לוח זמנים חדש לסיום עונת הרחצה בבריכה:

11.9-23.9 – 13.00-19.00

24.9-26.9 – 10.00-19.00

(ראש השנה)

24.9-26.9 - 16.00-19.00

8.10-16.10 - 19.00- 10.00

(סוכות)

*ימי שבת: 10.00-19.00

*בשבת: 4.10 יום כיפור -

הבריכה סגורה.

מועצון איל הלה. של אחרי הצהריים. חיזש את פעולתנו בהובלת מרים קליין
וחנה ארלו.

יואל הגיש את החומר לדפוס לפני יציאתו לנופש וזכה לקבל את תשובתו של ארנון.

הנה הפיתרון: האמפיתיאטרון!

זה שנים שאתר האמפיתיאטרון שרוי לו בעצב ובדיכאון:
מה שהיווה בעבר קולנוע קיצי וגם במת הצגות במועד חגיגי - ננטש והיה לסמל של עזובה - בבית שלי, במרכז הגבעה. ועכשיו עם פירוק הספסלים הוא כבר ממש בלתי-נעים: מרכז של פרא, עזובה וזניחה - על כן דרושה כאן ממש מהפיכה!

והנה לכם תוכנית גרנדיוזית, של מחשבת גאון ממש וירטואוזית, שתביא פיתרון לבעיית יסוד לכפר מנחם, לכל הדורות! בזה האתר, מרכזי ויפה ייבנה השיכון, חדש וגאה, ל-13 ולכל מי שבאים אחריהם: כאן כולם ימצאו להם בית וקן.

התוכנית במהדורתה המושלמת אומרת להיפרד ממתכונת הקיימת ולבנות, במקום דירת קרקע לכל משפחה - שני מגדלי פאר למזל וברכה! (וכמובן יישאר ביניהם רווח ורווחה כדי לא להסתיר שמש ערב בשקיעתה!) מגרשי החניה ימצאו מתחת לקרקע, מעליות מודרניות ינועו מטה-מעלה, וגשר יפה יימתח, ככל שנחוצ, בין קומות המגדלים למרכז הקיבוץ

אך גם אם תנצח המסורת, השמרנות, והתוכנית המהפכנית תיתקל בהתנגדות, הרי אפשר לחזור אל הישן והמקובל: ולנהוג גם כאן, ללא יוצא מן הכלל, ולמלא את האמפי בתי דירות כפי שנהגנו בכל הדורות וגם אז תיפתר בעיית הבניה ובנים ונכדים יגיעה אל הנחלה!

ארנון השיב בשמו בלבד...

ראשית, ברכה ליואל דרום, על הכתבה ועל ערנותו למצב העגום של אחזקת האמפיתיאטרון הקיצי שלנו. כמעט שאין חברים אצלנו אשר מתייחסים לסביבת המגורים בהקשר של תכניות בניה ותשתיות.

לגופו של עניין - אני סבור שהקיבוץ לא יבנה יותר שיכוני מגורים לבנים בזמן הקרוב, לדאבוני, אך זאת המציאות.

משמעות העניין שכל חבר/משפחה חדשה שמתקבלים לקיבוץ, צריכים לדעת שעליהם או **לבנות את ביתם על חשבונם**, או **לקנות את ביתם ממי שיש לו בית בקיבוץ** (יורשי דירות שאינם חיים בקיבוץ) ומעוניין/מסכים למוכרו.

דבר שני - אין היום בניה לגובה בכפר-מנחם. כישוב כפרי **אנו מאפשרים בניה לגובה של עד 2 קומות**, אני סבור **שבניית מגדלים איננה משתלבת בבניה כפרית**. במקום בו הקרקע מאד יקרה יש הגיון לצופף יח"ד לשטח קרקע קטן ולהרים מגדלי מגורים (כפי שאנו מכירים ממרכזי ערים גדולות), ע"י כך לפנות למטה מקום ירוק לסביבה שבין המגדלים.

הבניה הכפרית בנויה מיסודה על מגורים צמודי קרקע ועל ההנאה שיש לבעל הדירה מהיותו צמוד קרקע עם פיתוח נופי וסביבה ירוקה (משאלת ליבנו שנדע לטפח את סביבתנו).

החזון של יואל יפה ומרענן מחשבתית אבל...לא בבית סיפרנו. לא מוצדק לסתום את קצת הנוף שעוד פתוח למתבונן מרחבת חדר האוכל מערבה, עם מגדלי מגורים, אני כן מקבל שיש הזנחה במקום ויש לטפל נופית בפיתוח ושיקום המקום. טופוגראפית המקום מגרה ומושך לרעיונות חדשים ולהתחדשות המקום. אחרי 13 המשפחות המצטרפות יבואו עוד בנים, אנו מכינים חלוקת קרקע שתאפשר להם להיקלט.

בישוב שלנו מותר כיום להקים 400 בתי אב/משפחות לפי תכנית מתאר ארצית שבתוקף, לשכונת ההרחבה הועברו 150 וכך לקיבוץ נותרו 250, מהם בפועל יש היום כ 180 בתי אב, כך שיש לנו די חלקות לקליטה בשנים הבאות, עד שנגיע ל 250.

ארנון לפידות.

שלמלה "השטן"**לחברי המזכירות והעומדים בראשה****אני מוכרח לומר לכם כל הכבוד הפעם הצלחתם.**

הצלחתם - בהחלטה האומללה שקיבלתם בדיון האחרון של המזכירות על פניתי להביא את הסילו כבית מורשת לדיון בשיחת קיבוץ.

(לא ברור לי כיצד חברי מזכירות יכולים לקבל החלטה הקשורה אלי בנושא מוזיאון "הסלואיץ" כשלמיטב זכרוני חלקם מעולם לא ביקרו "בסלואיץ").

הצלחתם - בהתעלמות המחולטת והמזלזלת שלכם חברי המזכירות והיושבים בראשה מתקנון הקיבוץ על החובה לקיים דיון בשיחת קיבוץ תוך 30 יום מיום הגשת הדרישה של חברי קיבוץ כאשר חתומים אליה לפחות 10% מכלל חברי הקיבוץ. למזכירות ומנהליה אין שיקול דעת בסעיף זה. על הדרישה לקיים שיחת קיבוץ בנושא הסילו והסלואיץ כבית מורשת חתמו 39 חברי קיבוץ והיא הוגשה עם החתימות ליו"ר שלומי שקד בתאריך ה- 23.6.14 (לפני 3.5 חודשים) האם תקנון הקיבוץ וקיום הסעיפים של תקנון הקיבוץ מתקיימים רק כשזה מתאים ומסתדר עם הרצונות של חברי המזכירות והעומדים בראשה ?

(המזכירות ומנהליה חייבים להביא דיון זה מיידית לשיחת הקיבוץ הקרובה).

הצלחתם - בתשובה האומללה של יו"ר הקהילה שלומי שקד לשאלתה שצבילי שאל בשיחת הקיבוץ האחרונה בנושא זה.

הצלחתם - בהחלטת המזכירות האחרונה והאומללה להעליב ולפגוע קשה בצבילי תלמה ושלמלה שפנו להיות הצוות של הסילו "הסלואיץ" כבית מורשת.

האם תלמה לא מספיק אומנית שתרמה בקיבוץ ?

האם צבילי לא עשה עד היום כלום לשימור העבר של הקיבוץ ?

שלמלה - שלמלה זה סיפור אחר הוא "השטן".

"השטן שפועל במשך עשרות שנים להשמדת העבר של הקיבוץ. ואולי גם להשמדת הקיבוץ".

הצלחתם - לגרום לכך שחלום שהיה לי שנים רבות התרסק והתנפץ לרסיסים, החלום שיום אחד אצליח בעזרת חברים נוספים להציג לשמר ולהראות במוצגים, מלל ותמונות את העבר המפואר של הורינו ואולי גם הוריהם שיום אחד לפני כ- 75 שנים הם עזבו הכל ועלו להתיישבות על גבעת טרשים נידחת ורחוקה מכל נקודת ישוב והצליחו בעזרת חלום, חזון, תעוזה ועבודת כפיים קשה ומפרכת להפוך גבעת טרשים נידחת זו לישוב נפלא ומפואר שנקרא כפר-מנחם.

חלמתי שנצליח להפוך את מבנה הסילו לבית מורשת ולהעביר לשם את הסלואיץ כמקום התצוגה של עבר הורינו המפואר. הסילו שבמשך עשרות שנים משמש לנו כסמל של הקיבוץ ולוגו של הסילו נמצא על כל מעטפת דואר ונייר רשמי של הקיבוץ.

כואבת לי גם האדישות של חברי הקיבוץ לנושא חשוב זה.

כבר יותר מ- 5 שנים אני מנסה לדבר וללחוץ על מוסדות הקיבוץ וכל מי שהיה מוכן לשמוע על נושא הסילו כבית מורשת. בתחילת 2011 הקמתי את "הסלואיץ" שנמצא בקומת הקרקע של המרפאה במקום שבעבר היה הכולבו.

במשך עשרות שנים צבילי ואני מחפשים, אוספים ושומרים כל ממצא ופריט ששיך לעבר של הקיבוץ. כשמוזיאון השפלה הועבר למועצה, הצלחתי בגלל העקשנות שלי לצערי ללא עזרת מוסדות הקיבוץ לאסוף, להציל ולשמור חומר רב של מוצגים, תמונות וציורים מהעבר של הקיבוץ שהיה בדרך לאשפה.

(לצערי למיטב ידיעתי פרויקטים מסוג זה של הקמת בית מורשת ומוזיאון מורשת קמים ופועלים

בקיבוצים רק על ידי משוגעים לדבר).

הפעם אני סיימתי והפעם אני מרים ידיים. אין לי יותר כל רצון וכוח להיות שותף לשימור והצגת העבר המפואר של הקיבוץ שהוא ביתי במסגרת קיבוצית כמו שלנו.

את העבר המפואר של הורינו מייסדי הקיבוץ אני מציג ומשמר בביתי ואיתו אני חיי באהבה יום יום.

לחברי המזכירות ולכל מי שמתעניין בעבר המפואר שלנו,

מזה 4 שנים לפחות, אנו – ה צוות ה עקשן של אלה הרוצים לשמר את ההיסטוריה של הקבוץ : במוצגים מן העבר, בצילומים ותמונות - מנסים להעביר את ההצעה להקים בסילו יחד עם הארכיון את "המוזיאון ההיסטורי" שלנו - בחלל הגדול והרחב, שבסילו ושיש לו גם ערך היסטורי מיוחד.

לפני ששלמליה עבר למרתף, בו הוא מציג את המוצגים הרבים – **הסלויץ**, ניסינו להתארגן להעביר את המוצגים לסילו (עוד לפני חג ה-70, כשהיה רעיון לפתוח את "בית המורשת" (איזה שם!?) בבית הלבוש – (בו התקיימה זמנית תערוכה חלקית)... אנחנו היינו בעד הסילו....
וגם המזכירות, **לא שללו את הרעיון**, במשך השנים.

המזכירות הנוכחית אישרה למעשה את הפניה ורק ביקשה תוכנית תקציבית. אנו, הצוות הלא נבחר, בקשנו להעביר את החפצים והמוצגים לסילו לפני הצגת הצעת התקציב (ואכן יש בינינו ויכוח על כך).

מעניין, שגם אחרי שהוגש מינשר למזכירות, חתום בידי מספיק חברים, עם פניה להביא את הנושא לשיחת קבוץ, לא נעשה דבר ולא נענתה הפניה!
נכון שאנחנו צוות לא נבחר וגם "לא ציבורי המכיר ומתאים לקידום נושא מורכב זה" (ציטוט מתגובה שקיבלנו), אבל במשך שנים ניסינו להזיז את ההר ועשינו הכל בהתנדבות – גם אם לא התבקשנו.

אז אני מציעה, שלפני שתרוצו ב"הילוך איטי" לבחור תחשבו על כך! פעמים רבות דווקא הבורים והלא מוצלחים מצליחים להרים את ההר ולהזיזו ואלו המתאימים והמלומדים לא!

כן, צריך שיהיה אדם מומחה לנושא – אבל – שיחת הקבוץ היא אחת הדרכים הדמוקרטיות שלנו.

איך אפשר לחלום על העתיד כשהעבר לא נשמר?
העבר שלנו הוא הבסיס לחיים שלנו.
היום ובהמשך, לילדים ולנכדים ובכלל..

תלמה

תשובת שלומי שקד:

מזכירות הקבוץ החליטה בחיוב על הקמת האתר ל"מורשת הקבוץ".
אנו בוחנים את הדרך הראויה והמתאימה לקידום הנושא ובהתאם יקודם הנושא.

רכזי ועדות הכינו דיווחים לעלון הבא.

מילות תודה לדני עם סיום עבודתו במחצבה

דני עבד במחצבה בתקופה הכי רווחית שלה, אך גם בתקופת השפל שלה, וחווה איתה עליות ומורדות.

דני כתב את התוכנה שאיתה עבדו במשרד השקילה. במשך כל תקופת עבודתו דני ניסה לשפר ולחסוך בהוצאות המחצבה, על ידי התייעלות בשיטת החציבה, חסכון בהפעלת הציוד הכבד והעליות השונות בדגש על הובלה ואריזה ושכר עבודה.

ענף המחצבות המכיל בתוכו גורמים על גבול הפלילי ובעל מוסר תשלומים ירוד העמיד בפנינו אתגר גדול, שדני בזכות נחישותו, נאמנותו ודבקותו במטרה, ידע לעבוד עם הספקים והלקוחות ברמת גבייה גבוהה. המחצבה הייתה לסמל של יושרה וניהול תקיף אך מכבד מצד שני, שהביא להיווצרות קהל לקוחות קבוע, שהעריך את אופן העבודה. דני פעל גם בראייה וחשיבה עתידית לראות מה יהווה תחליף למחצבה לאחר סיום הכרייה ופעל לקבלת היתר להפעלת מטמנה.

לסיכום אומר, שדני בשילוב תכונותיו הטובות: יכולת ניתוח, חשיבה על כל פרט וחשיבה עתידית, חסכנות, דייקנות, אכפתיות ונאמנות, הביא בתקופת ניהולו את המחצבה, למימוש פוטנציאל הכרייה שהיה במכסימום רווח. דני ידע ויודע לאתגר כל מנהל מעליו ומעורר תמיד עניין בנושאים שדנים בהם. בתקופת ניהולו, דני והמחצבה היו שמות נרדפים ולא בכדי.

מאחל לדני הצלחה רבה בהמשך.

אבי בן צבי.

כמה מילים לדני שביל עם סיום תפקידו כמנהל המחצבה.

ב-30/6/2014 סיים דני את תפקידו כמנהל המחצבה בכפר מנחם. התפקיד הסתיים לאחר שכבר למעלה משנתיים המינהל לא מאפשר לנו להמשיך ולהוציא חומר משיקולים שלו. אני פגשתי את דני מיד עם כניסתי לתפקיד מרכז משק ב-6/2013 ופרק זמן לא ארוך איפשר לי להכיר שתי תכונות ראויות להערכה (מבחינתי). האחת נאמנות אינסופית לכפר מנחם ולתפקידו כמנהל המחצבה, מה שאומר, שבכל רגע נתון, מבלי לתת דין וחשבון של שעות או סופי שבוע וכו', אם צריך אותו, הוא עושה, גם אם הנושא איננו בדיוק רק המחצבה.

התכונה השנייה היא, היכולת של דני להגיד, בכל נקודת זמן ובכל הקשר, מה דעתו הבלתי מתפשרת, גם אם זה לא בדיוק מה שאני רוצה לשמוע או חושב. לא תמיד הסכמנו על כל דבר ויכול להיות שה"קצב" שלי איננו בדיוק ה"קצב" שלו, אבל בזכות שתי התכונות שהזכרתי אני מעריך ומוקיר את עבודתו/תרומתו גם אם זה בתקופה לא ארוכה.

אני מקווה, שלאחר שדני ינוח ויעסוק בענייניו הפרטיים, הוא ימצא את התיב הנכון לקחת חלק בעשייה נוספת/אחרת בכפר מנחם, שתעזור ותוסיף לו ולקבוצה.

גילעד

הערות שוליים

הדשאים, השיחים, אפילו העצים הממוספרים, הגינות והנוף הכללי של הקבוץ מתחילים לקבל שוב את המראה הנכון והיפה.
חבל מאוד, שיש קומץ אנשים, שאין להם זמן ורצון לשמור על הניקיון – לא בסביבת פחי האשפה ולא בדרך.
הבית הזה הוא של כולנו – בפנים ובחוץ, כדאי שנשמור עליו, כי הוא באמת מקסים!!!

תלמה

התנהלות מערכת החינוך מהלך מבצע "צוק איתן"

הורים ותושבים יקרים שלום רב,

לשמחתי, אנחנו לפי שעה במצב של רגיעה בארץ לאחר תקופה מאוד קשה וסוערת. במהלך מבצע "צוק איתן" היתה ציפייה גדולה, הן מצדנו ההורים והן מצד הילדים, לפעילות הפוגה משמעותית של מערכת החינוך - גם בחינוך הבלתי פורמלי וגם בחינוך בגיל הרך.

כאמא לשתי בנות, האחת בגבע והשנייה בגיל הרך, הרגשתי שניתן מענה מיטבי רק לילדי גבע כלומר, לביתי הבכורה. לגבי החינוך בגיל הרך, הרגשתי שלא ניתן מענה מספק. מדי יום, הייתי צריכה להמתין עד לשעות מאוחרות, כדי לדעת מהי הפעילות ביום למחרת, אם בכלל היא מקיימת ובהתאם נערכה המשפחה כולה.

חשוב לי לציין שהפעילות החינוכית בעת המלחמה, היתה חשובה ביותר ומרגיעה, גם לנו ההורים ובעיקר לילדינו. אבל התלות בלוחות הזמנים היו בלתי אפשריים ונוצר מצב לא נעים וקשה לכולם בנוסף לאזעקות ולמתח.

זו לא המערכה הראשונה שלי בכפר מנחם ואני חייבת לציין שזו היתה התקופה הכי קשה לי בתור אמא בשל חוסר הארגון בגיל הרך. לפני ארבע שנים וגם לפני שנתיים, במצב דומה, ארגנו את המקלטים לקליטת ילדים, הצוותים הגיעו וכל יום היה מענה. עכשיו לא היה לנו את זה.

לצערי ייתכן ושוב נקלע למצב חירום, ועל כן אני מבקשת לפרסם את המכתב הזה. אני לא רוצה שנתעורר שוב ברגע האחרון. כוונתי שהנהלת הגיל הרך תערך דווקא בימים שקטים למצוא פתרונות טובים שיעזרו גם לנו ההורים וכמובן לילדים שלנו.

בברכה, אנה גולדסטרו – חברת קיבוץ כפר מנחם.

ערה"ש תשע"ה

לכל קוראינו היקרים, הותיקים והחדשים, קטנים כגדולים,
שנה טובה, שקטה ושלווה,
שנה של הנאות קטנות ושמחה!
תכלה שנה וקללותיה, תחל שנה וברכותיה...

נשמח לראותכם בספרייה,
רותי ופוריה.

לצו צו סור וכל המשחה בפכות חמות לנישואי קארין עב"ל מאופ.
לפחל וקלאוציו וכל המשחה בפכות חמות לנישואי זנה עס בח"ל סלומי.
לנירה לאברהם וכל המשחה בפכות חמות לנישואי הנכד יאיר עב"ל זנה.

ליהודית וסלומי אל ואבישי וכל המשחה
בפכות חמות להולצת הבן והנכד עופרי.

לאליז ואמנון. לסאני ועיצן וכל המשחה
בפכות חמות להולצת הבת והנכדה אביטל.

לרקה ואסא וכל המשחה
בפכות חמות להולצת הנכדה ליה בת לצטנית ואלון.

מסיפורי המקום

אני מעיד על הנחתום ז"ל.

פינה חמה לראובק.

הלחם והחלות והלחמניות, שראובק הוציא תחת ידיו, היו מן המפורסמות. אני לא זוכר, שחילקו בכיתות או בבתי הילדים לחמניות, אבל תמיד כשעברנו בטיולים דרך המאפיה, ראובק קריסטל הייה מחלק לנו לחמניות וזה היה מטעם טרי ומהביל. עוד אני זוכר, שעברנו ליד המאפיה, הריח היה משגע. הקיבוץ היה כה קטן בימי ילדותי והריח היה מתפשט על כל הגבעה. יתכן שמסלולי הטיולים עברו בכוונה במשך שנים דרך המאפיה. בשנים המאוחרות המאפיה הפסיקה לעבוד. ראובק עבר לקרמיקה ולא נמצא לו מחליף. ואז החל להגיע לחם קנוי. כילדים קראנו לו, לחם עירוני. באותו היום, שהוא הגיע ירדנו ברמת החיים. את הלחם המופלא של ראובק, לא היה צריך למרוח בכלום, הוא היה כה טעים, שלא היה צריך תוספות.

תחבושות.

גלגול תחבושות משומשות.

כאשר היה תור במרפאה, בעצם תמיד היה תור במרפאה, היינו יושבים ומגלגלים תחבושות. הן הגיעו בשקיות רשת מהכביסה. היו שם כתמים טכניכולור אדומים מדם, צהובים ממוגלה, ועוד כתמי משחות מירוק סגול שחור מהמשחות בהתאמה גניצין ויולט יוד איכטיול אלומיניום אצטיקום, דזטין שהייה עיקש בכביסה. את ערמת התחבושות שפכו ליד הממתינים ואלה גלגלו והחזירו את התחבושות למצב חדש. הן נשפכו על הספסל, עליו ישבו אנשים בבגדי עבודה ואיש לא הקפיד על רחיצת ידיים. היינו מותחים ומישרים אותן חוטים פרומים היינו מנקים ומסרקים בציפורנינו וזורקים לאיתן* שעמד בסביבה. תחבושות אלה הונחו אחר כבוד במגירה, שהיה כתוב עליה באותיות קידוש לבנה "חומרי חבישה סטרילי". וכל הרוזקות היו מנצחות על הפעולה. לפעמים היה נראה, שהוזמנו לפני הזמן, כדי שיהיה לנו מספיק זמן לגלגול תחבושות.

איתי ישראל.

תושבים יקרים

לקראת חגי תשרי נערכת מחלקת התברואה לתגבור פינוי האשפה

כדי לעמוד בפינוי, נידרש לעבודה בשעות לא שגרתיות.
אנו מתנצלים מראש על אי הנוחות בשעות פינוי האשפה.

התושבים מתבקשים להקפיד להשתמש **במתקני המחזור** בהתאם לסוגי הפסולת
חל איסור מוחלט להכניס פסולת גושית גזם ופסולת בניין לתוך המיכלים.
יש להקפיד על הוצאת גזם ופסולת גושית בימי הפינוי שנקבעו לכל ישוב.
רצוי להקדים ולהוציא גזם וגרוטאות ביתיות בשבוע שלפני החג
יש להימנע מהוצאת גזם וגרוטאות סמוך לחג.

שיתוף הפעולה שלכם יסייע בידינו לשמור על סביבה נקייה ומטופחת.

צוות מחלקת התברואה עומד לרשותכם
לקראת ובמהלך החג

שנה טובה!
מוציאים לאחור

לשירותך מוקד 24 שעות 08-8500707

פינוי קרטונים

נא להקפיד לפנות את הקרטונים למיכלי הקרטונים.
את הקרטונים יש להכניס מקופלים למיכלי הקרטונים כדי לנצל נכון את נפח המיכלים.
התשלום על הפינוי הוא למיכל.

בניה בקיבוץ

לידיעת החברים ובעלי התפקידים השונים ולתשומת לב כולנו:
בניה בקיבוץ - הרחבה/שיפוץ/בניה חדשה, הינו נושא רגיש מבחינות רבות, בעיקר
בתחומי הבטיחות והביטוח.
אנחנו מבקשים מכולם להתייחס לנושא בכובד הראש הראוי ולפני התחלת כל בניה לערב
את מרסלו אחראי הבטיחות של הקיבוץ על מנת לקבל הנחיות מסודרות לבניה.

שולה וגילעד

עם מור, דני, תמר ומיכאל
אנו אבלים
על מות
יפתח רפפורט ז"ל

אנו משתתפים באבלה של
משפחת לדרר
על מות
שמוליק לדרר ז"ל

עם אליעזר וגיל וכל המשפחה

אנו אבלים על מות חברנו

יואל דרום ז"ל

18/9/14 יואל דרום – קורות חיים

יואל נולד בברלין בדצמבר 1921 בשם היינץ יואכים דרוקר, להוריו חיים צבי ורחל. אחיו דב נולד שש שנים אחריו. הוא למד בבת הספר היסודי בברלין ובתיכון ויתר על לימודים עיוניים והעדיף את לימודי המסגרות, כמקובל באותן שנים – אדם צריך שיהיה לו מקצוע. הוא מצטרף לתנועת השומר הצעיר ובשנת 1938, בגיל 16, עולה יואל ארצה, במסגרת עליית הנוער ממש שבועיים לפני ליל הבדולח. בארץ היה שנתיים בבית זרע בחברת נוער ולאחר מכן הקים ביחד עם חבריו את קיבוץ אלגביש שישב ליד רעננה. קיבוץ זה נתקל בקשיים וב1943, לאחר מאבקים, לפי צו התנועה מצטרף קיבוץ אלגביש כולו לכפר מנחם. בשנים אלה עבד יואל כמסגר. ב1946 נשלח יואל לעיר לידס שבאנגליה, כשליח השומר הצעיר. גם אחיו דב היה בתנועה באנגליה והוריו שברחו לשם מגרמניה שלפני המלחמה, תמכו מאד בתנועה ונחשבו להורים של הקן. ב1948 חוזר יואל לכפר מנחם. פה עסק במלאכות שונות, הוא היה מסגר, מחנך של כיתת דרוך, מדריך של כמה חברות נוער, מטבח משחטה ועוד ועוד. אבל עיקר אהבתו הייתה הכתיבה והשפה העברית. הוא כתב עשרות מאמרים לעלוני הקיבוץ ולעיתונות. הוא היה מספר שנים עורך ב"על המשמר" ושנים רבות עורך עלון הקיבוץ. הוא ליווה את חיי הקיבוץ בשיריו ובמקאמות שכתב. תמיד בצורה אופטימית אוהדת ומפרגנת. הגיב כמעט על כל אירוע בחיינו בכתיבתו היפה.

בסוף כל התכנסות היה מבקש את רשות הדיבור ומודה למרצה או הדובר בדרכו הייחודית. רבים החברים שנעזרו בו לצורך תרגומים והגהות של סיפור חייהם או כל כתיבה אחרת.

יואל עסק שנים רבות בצילום ותמונותיו ליוו באותה תקופה את חיי הקיבוץ, חבריו וילדיו. הוא היה מעורב מאד בקיבוץ והגיב על הכול.

יואל היה ממקימי הקשר של התנועה הקיבוצית עם קומונות ברחבי העולם. הוא היה מעורב שנים רבות בריכוז הפעילות והוצאת עלון קומונות בינלאומי.

בשנת 1951 הוא נישא לרחל ז"ל שהצטרפה אליו לקיבוץ. לזוג נולדו שני בנים, אליעזר וגיל.

יואל ורחל גילו באהבה את עולם הסבאות, והיו סבים נפלאים לנכדיהם וניניהם. הקיבוץ כולו משתתף באבלם של אליעזר, גיל ובני משפחותיהם.

יהי זכרו ברוך

יואל דרום ז"ל - 18.9.2014-31.12.1921

את יואל פגשתי בשנת 1948 ב לונדון, כשהייתי בהכשרה של השומר הצעיר. שנתיים נוספות הייתי בבפלרד ולאחריהן הגעתי ארצה ב- 1950.

למדתי באוניברסיטה בירושלים והייתי לגמרי לבד בארץ.

נזכרתי ביואל וביקרתי אותו בכפר מנחם. יואל היה מארח נפלא, הבין שאני לבד ודאג להכיר לי את דוברי האנגלית בקבוץ, ביניהם חיים גולדברג.

חזרתי לבקר את יואל מספר פעמים, כמו כן ביקרתי את חיים, שטיפל לבדו בבנו דני. מאוד התקרבותי ליואל וחיים.

התוכנית המקורית הייתה, שאחרי לימודים והכשרה בארץ, אחזור לאנגליה, אבל התאהבתי בחיים והתחתנתי איתו באותו זמן שרחל ויואל התחתנו.

מאז תמיד, גרנו, שני הזוגות ביחד – תחילה בצריף השבדי מול בית הדר ואחר כך בשיכון ותיקים.

ילדינו גדלו באותן שנים, ממש משפחה אחת

יואל תמיד היה נכון לעזור וכשהקמתי את קבוצת יום ה בוקר, יואל תמיד עזר בכל דבר. מאוד אתגעגע אליך יואל. כמוכן קבוצת יום חמישי בבוקר לא תוכל להמשיך בלי יואל.

יואל, אשתך רחל וחיים יחסרו לי מאוד.

מאחלת לכל הילדים והנכדים, שיזכרו את הסבא הטוב, שיואל היה.

דליה

פרידה מאבא

לפני שנתיים וחצי חגגנו לאבא יום הולדת 90. הייתה מסיבה מרגשת ושמחה והושמעו בה דברים רבים של שבח והוקרה לאיש המיוחד והאהוב הזה.

כשנשא דברים בסוף האירוע פתח כך :

"לזכות מיוחדת זכיתי היום

וזה כאילו חלמתי חלום:

זכיתי לשמוע במו אוזניי,

בעודי בחיים – את הספדיי !"

החלטתי לשתף אתכם ולשבץ בדברי חלק מהדברים שאמרתי באותו ערב.

אבא, אתה השומר הצעיר.

פעם שומר – תמיד צעיר.

זו התנועה שאותך גידלה,

ושעד היום אתה נושא את דגלה

במובן העמוק והרחב ביותר –

בראיה מפוכחת, מבלי לוותר,

מקבל דין תנועה אך יודע לבקר,

מביע דעתך ומכבד את האחר.

נאמן לעמך, לארצך, לקיבוצך

וברבות השנים גם למשפחתך

איש עבודה מסור וחרוץ

שחינך ומילא תפקידים בקיבוץ

וממשיך גם היום, ממרום שנותיו

לתרום לחברה בדיבור ובכתב.

בתחום האישי השכלת תמיד

לפעול בהווה ולכוון לעתיד

ממפעל המתכת ומשחטת הבית

להדרכת חברות הנוער, "חצב" ו"זית"

והצלחת לשלב לאורך השנים

את משאת לבבך – כתיבה ועריכת עיתונים.

אנו, בניך, קיבלנו ידע וסקרנות

למדנו ממך אהבת אדם, חברה וציונות

אהבה וכבוד למילה הכתובה

חיבה לחידות וחרیזה שובבה.

ממך ומאימא קיבלנו ערכי משפחה

של כבוד הדדי, אהבה ותמיכה,

חום ונתינה, שגברו עם השנים
כשהמיסו את ליבכם הנכדים והנינים.
אבא, אתה אחד, מיוחד ויחיד
מחפש את הטוב ואופטימי תמיד
עוזר, מייעץ, נותן ביד רחבה
חלש בשמיעה, אך חזק בהקשבה,
מתייחס לכולם בהתחשבות וחשיבה
ושופע אלינו אינסוף אהבה.
(סוף ציטוט)

אני רוצה להוסיף שלוש דוגמאות מהחיים שמתארות את אבא האדם, בלי סופרלטיבים :

- הקשר לילדים : לאבא היה קשר מיוחד לילדים. ילדים היו ממש נדבקים אליו, גם ילדים שלא הכירו אותו. אמא אפילו נעלבה שהנכדים רצים תמיד אליו ולא אליה... בטיוליו בקיבוץ היה פוגש את ילדי הגנים, ולעתים קרובות היה ילד רץ אליו ומבקש שירים אותו, מה שעשה את אבא מאושר לשבוע שלם.
- בית הדר : בחודשי חייה האחרונים הייתה אמא בבית הדר, בית האבות הסיעודי בקיבוץ. אבא קיבל קשה מאד את הפגיעה ביכולות האישיות שלה ושל הדיירים האחרים. אבל, מאז שאמא נפטרה ועד היום, במשך למעלה מחמש שנים, היה הולך כל יום שישי לקבלת שבת בבית הדר וקורא לדיירים קטעים מהעיתונות המקומית והארצית, למרות שידע שרבים מהם אינם מסוגלים להבין עוד.
- היכולת לוותר : כשהייתה לפני מספר שנים הצבעה על עתיד הקיבוץ אבא החליט לא להצביע. הוא השתתף בדיונים והביע את דעתו, אך הרגיש שבגילו המבוגר אין זה נכון שהוא יקבע את עתידם של הצעירים יותר, ולכן לא הצביע.

הקטע האחרון מדבריו במסיבה ההיא עסק בעתיד :

"לאחר שהגעתי לתשעים, בריא ושלם,
קבעתי לי יעד חדש שארצה לקדם :
עד עכשיו אמרתי : קדימה לתשעים שנה
ומעכשיו סיסמתי - קדימה למאה !"
לצערנו לא זכה אבא להגיע למטרה שהציב לעצמו, אך הוא חי את חייו באופן מלא, כפי שרצה וכפי שהרגיש שנכון לחיותם. ובכך נחמתנו.
כולנו, הנוכחים פה ואלה שנבצר מהם להגיע, נזכור אותו באהבה רבה ובגעגועים.

נוח בשלום על משכבך, אבא יקר.
נוח בשלום שומר – תמה משמרתך.

אליעזר

אבא יקר ואהוב,
לפני 3 שנים ליוויתי אותך לבדיקה פסיכו-גריאטרית. הרופא שבדק אותך ממש נהנה ממך, ובסוף הבדיקה שאל אותך " מה הסוד שלך?" ואתה ענית לו בפשטות, שהסוד שלך הוא, שאתה תמיד מנסה לראות את הצד החיובי בכל דבר.

אבא, בלתי אפשרי לסכם את החיים העשירים והמלאים שחיית, אבל אם בכל זאת צריך לנסות, אז המאפיין הכי בולט בחייך הייתה אותה האופטימיות האינסופית שלך.

זאת אותה האופטימיות שהובילה אותך, כנער בן 16 שגדל בגרמניה הנאצית, לעזוב את המשפחה שלך בברלין ולעלות לארץ ישראל, כדי להגשים את אידיאל הקבוץ, שכל כך אהבת.

זאת אותה אופטימיות, שגרמה לך להאמין ולדבוק בקבוץ ובעקרונותיו, שאותם ראית כהתגלמות הטוב עלי אדמות.

זאת אותה אופטימיות אדירה, שבעזרתה הצלחת לקבל ולהשלים בשנים האחרונות גם עם השינויים הגדולים שהתרחשו בקבוץ, למרות שהיו בניגוד לעקרונות של הדור שלך.

וזאת אותה אופטימיות שגרמה לך להגיד לנו, כשטרחנו הרבה על הכנת מסיבת יום ההולדת ה-90 שלך, שאנחנו צריכים להפסיק לעשות מזה עניין כל כך גדול, כי זאת בסך הכל חזרה גנראלית ליום ההולדת ה-100.

ועם הגישה האופטימית והחיובית שלך היית אבן שואבת לכולנו והקרנת על כולנו המון אהבה, שרק הלכה והתגברה עם השנים. גולת הכותרת היו לך הנכדים, שאתה ואמא הייתם להם סבים נפלאים והם השיבו לכם אהבה יוצאת דופן. איפה יש עוד נכדים בני 20 ויותר, שבאים אל הסבים שלהם ביום שישי בערב לשחק איתם רמי אבנים ומשחקי מילים?

אבא, אני יודע שתמיד חששת מהאפשרות שיום אחד תאבד את עצמאותך ותהיה תלוי בעזרה של אחרים, אז למרות כל ההלם והצער על ההסתלקות הפתאומית שלך, אני שמח ומודה על כך שהחשש שלך לא התממש ושהיית עצמאי, פעיל וצלול עד יומך האחרון.

אבא, אני לא יודע איך יראו ימי שישי בערב בלעדיך ואיך יראו החגים בלעדיך, ואני לא יודע איך בכלל תיראה המשפחה שלנו בלעדיך. אני יודע בוודאות, שהעולם בלעדיך הוא מקום הרבה פחות אופטימי.

תנוח בשלום על משכבך.

יואל יקר,
מתקשה כל כך לשבת ולכתוב עליך... זה הרי תמיד היה תפקידך לכתוב... ומה פתאום להיפרד – הרי הכרזת ביום הולדתך ה- 90 "ועכשיו קדימה ל-100!" וכל כך ברור היה שתגיע לשם ואולי אף ליותר! ועוד היית כה מלא חיים ורצון לעשות... לגלות... להכיר... ללמוד... לחוות!

את הקשר שלנו יואל, בנינו בהדרגה במהלך השנים וככל שאלו חלפו גדלה והתעצמה אהבתי אליך ובמיוחד בשנים האחרונות בהן נעשית כל כך רגשן ורגיש בדרך שנגעה לליבי עד מאוד וידעתי שאני לך כבת ואתה היית לי כאבא!

אהבתך לרחל, הכבוד שרחשתם זה לזה, הזוגיות הנפלאה, התמיכה והטיפול המסור שלך בה בסוף ימיה, כל אלה חרוטים עמוק אצלי יואל ומשמשים לי דוגמא בחיי שלי!

יואל, אתגעגע כל כך לחיוך שלך, לליטוף החם והנעים ולמבט הרך שלך המביע כל כך הרבה, בכל פעם שנפרדנו ללכת הביתה בליל שישי, והרגשתי, שאני מחכה כבר לחזור שוב... לחיבוק נוסף!

ואני יודעת עד כמה יחסר לי המשפט הכל כך אופייני לך "אה... תמונה יפה!" תמיד הסתכלת על העולם דרך עיני הצלם המחפש לראות בו את היופי והטוב..

המחשב והמיילים היו חלק משמעותי בחייך בשנים האחרונות, לכן כל כך שמחתי לדעת שאתה מחכה לי ושאני מצליחה לסייע לך בערבי שישי עם תקלות המחשב שהתעוררו במהלך השבוע – ולשמוע את צהלות השמחה שלך בכל פעם כשהכל הסתדר....

תמיד התעניינת בנושאים והעיסוקים של יקירך, העמקת בהם ולמדת אותם כאילו הם שלך! קרבת אותנו אליך באמצעות השיחות העמוקות שניהלת איתנו סביבם ובכך נתת לכל אחד מאיתנו יחס אישי כל כך ומשמעותי עבור כולם!

יואל יקר, אני מברכת על כל שנה בה זכו ילדינו לגדול עם סבא כמוך! הצלחת לטעת בנו ובכל אחד מהם ולו במעט מאישיותך המיוחדת, מהאופטימיות שלך, מאהבתך את האדם, מסקרנותך ומהידיעות הרבות שלך בכל תחום ועניין, מהרוח הצעירה שלך, החיוניות והנמרצות... שאין כדוגמתם!

כואבת מאוד את אובדןך – תחסר לנו- לי כל כך יואל – אבא-סבא יקר!

אוהבת מאוד
שלך
אורנה

סבא יואל שלי, היקר לי מכל,

רציתי לומר לך תודה על זה שזה קרה דווקא עכשיו, כשאני בהודו. כן, מאוד קשה להיות רחוקה והלוואי שיכולתי לחבק את כולם, אבל יש פה משהו במקום הזה, שמלמד אותי לקבל, לשחרר, לחוות מתוך התחושה שהכל זמני.

להיפרד ממך זה כנראה השיעור הכי גדול שלי בהקשר הזה, כי זה היה אחד הרגעים שהכי פחדתי מהם, מאז שאני ילדה.

עד היום היה קורה לי הרבה שאחרי שהייתי נפרדת ממך ביום שישי, שמחתי שחשוד ושאני יכולה לשבת באוטו מאחור ולהסית ראש אלי חלון מבלי ששימו לב שפורצות לי דמעות ללא שליטה. דמעות של פחד שתיכף לא יהיה יותר.

מתוך תחושת הארעיות העוצמתית שאני חווה כאן, אני כנראה מצליחה להתמודד עם זה בצורה הרבה יותר טובה ממה שאי פעם הצלחתי לדמיין. ואחרי שלושה ימים של היסטריה ולמרות שגם עכשיו אני בוכה, אני יכולה לומר שאני בעיקר שמחה. אני שמחה שהיית סבא שלי. אני שמחה, שהייתה לי הזכות להכיר ולהאוב את האישיות הבלתי רגילה שלך. אני שמחה, על זה שפעם בשבוע יכולתי לבוא ולספוג מהאנרגיות המהפנטות שלך ולהתפעל מהאהבה הבלתי נדלית שלך לחיים. אני בעיקר שמחה על זה שאני שמחה, כי בכל מה שקשור אליך, שמחה הרבה יותר טבעית מכל דבר אחר.

תהיה בטוח שצחוק שלך ימשיך להדהד כאן עוד הרבה זמן...

תום

סבאלה,

קשה לי למצוא את המילים, כל כך הרבה עובר לי בראש בימים האחרונים, לא ממש יודעת מאיפה להתחיל. נקטעת לי כל כך מהר, שאני מרגישה עדיין קצת מאחורה לא מצליחה לעמוד בקצב ולארגן את המחשבות שלי סביב הרעיון שאתה לא פה כבר. הרי עוד כמה שעות נבוא לחדר אוכל ואתה תחכה בשולחן, שקוע בתשבץ ההיגיון או בסודוקו שלך, ותקפוץ בבהלה ובשמחה בקריאת "יופי חי!" כשנגיע אליך לשולחן.

סבא, הייתי יכולה לעמוד פה שעות ולנסות להסביר מה אתה בשבילי, כמה הנוכחות שלך מיוחדת ומשמעותית בחיים שלי, מנחה אותי בכל כך הרבה רגעים ודילמות במהלך היום. כנראה שאפילו אתה בעצמך לא ידעת את זה עד הסוף... בתקופה האחרונה לא הצלחתי להגיע לביקורי ערב שישי בתדירות שהייתי רוצה, וזה רק חיזק את התחושה שזה הרבה מעבר לנוכחות פיזית.

אתה מייצג בשבילי כל כך הרבה, כל כך הרבה דברים שהייתי רוצה להיות בעצמי, שידבקו בי ממך אפילו במעט. האופטימיות המופלאה שלך, הצניעות, הפשטות, הסקרנות והעניין

בכל דבר, הכנות שלך שלפעמים אפילו גובלת בחוסר טקט, אהבת החיים ואהבת האדם, באשר הוא אדם, היכולת הזו לפתח קשר ושיחה אמיתיים עם כל אדם, בכל גיל, מכל רקע שהוא בלי טיפה של שיפוטיות.

בתחושה שלי אתה המוסד הכי נצחי שאני מכירה. תמיד הייתה לי הרגשה שהיית פה הרבה לפני ותהיה פה עוד הרבה אחריי. אנרגיה כזו שלא נגמרת. ילד בן 90 אנחנו אומרים כל הזמן, ובאמת אתה אף פעם לא הזדקנת ולא התעייפת ואני כל כך שמחה בשבילך שזה לא הספיק לקרות וכל כך שמחה שזכיתי לסבא מיוחד כמוך ולדמות הזו שלך בחיי, שעדיין קשה לי לתאר במילים.

אני לא יודעת איך להיפרד, איך לדמיין את החיים שלי בלי לנסוע לכפר ביום שישי, בלי החיוך והחיבוק שלך, בלי הנפנוף שלך לשלום בכל פעם שמתחילים לנסוע. ועם כל הגעגועים אני יודעת שהנוכחות שלך תמשיך ללוות אותי, להנחות ולכוון, ולגרום לי לרצות להיות אדם טוב יותר, שמח יותר.

אני אוהבת אותך סבא.

מור

לקהילת קיבוץ כפר מנחם, שלום.
בתדהמה שמעתי על לכתו הפתאומית של יואל. פשוט היה נראה שהוא כבר ימשיך עד 120 ללא הפסקה. לא נס לחו עד יומו האחרון.
במשך 15 שנה היינו שותפים, יחד עם נחום שור ז"ל, ל"חוג אורפלד" (קבוצת הדו-שיח בין חברי קיבוץ וקהילת ה-Integrierte Gemeinds, (קתולים מדרום מערב גרמניה).
בכל מפגש יואל היה מכין שיר מסכם לאירוע.
היינו גם שותפים בשולחן הקומונות הבינלאומי. יחד עם מרדכי בן טוב, יואל היה בין מייסדיו של השולחן לפני 40 שנה. יואל היה חבר מערכת של CALL, ביטאון השולחן, עד יומו האחרון. גם בהיותו כבר מעל גיל 90, יואל היה לפעמים מגיע לשיבות באוטובוס.

יואל היה בין אחרוני חברי תנועות הנוער מגרמניה שלפני המלחמה (במקרה שלו: השומר הצעיר). סיפורו האישי הוא גם חלק מסיפורה של יהדות גרמניה. הלך מאתנו עוד עד לתקופה זו. יהיה זכרו ברוך.

מיכאל לבני, קיבוץ לוטן.